

Norges
Handikapforbund

Svar på høring - forslag til regulering av «såkalt konverteringsterapi»

Norges Handikapforbund (NHF) viser til Kulturdepartementets høring om forslaget til regulering av såkalt konverteringsterapi med høringsfrist 15.10.2021 og takker for muligheten til å kunne gi innspill til denne høringen. NHF stiller seg bak høringssvaret til SRHR-nettverket, men har ytterligere kommentarer knyttet til de særegne utfordringene funksjonsvarierte møter. NHF er en uavhengig interessepolitiskorganisasjon for mennesker med funksjonsvariasjoner. Vi arbeider ut ifra menneskerettslige prinsipper, hvor målet er et mangfoldig samfunn der alle er likestilte. Dette innebærer at funksjonsvarierte kan utrykke hvem de er, uten å oppleve diskriminering eller utestengning. Vi er opptatt av at alle mennesker skal møtes på en respektfull måte, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika.

I dette høringsvaret benyttes det normkritiske begrepet funksjonsvariasjon istedenfor funksjonshemming eller funksjonsnedsettelse. En funksjonsvariasjon er både en variasjon ved individet, og en utfordring relatert til samfunnsskapt barrierer. Funksjonsvariasjon er et fenomen og konsept som åpner for at det finnes flere måter å leve gode liv på (Vehmas & Watson, 2016).

Såkalt “konverteringsterapi” er en paraplybetegnelse som beskriver et bredt spekter av praksiser. Fellesnevneren for disse er at en persons seksuelle orientering eller kjønnsidentitet skal endres, for å passe inn i hetero- og/eller cis-normen. Dette er utfordrende, da det er en grunnleggende menneskerettighet at en person skal kunne utvikle sin egen identitet. Dette utfordrer også prinsippet om at alle mennesker har et iboende og likestilt menneskeverd, hvor autonomi og integritet er sentralt. Det er derfor viktig at mennesker ikke opplever press, eller tvang, knyttet til å endre eller “behandle” sin kjønnsidentitet eller seksuelle legning, for å passe inn i samfunnets cis- og hetero-normer.

Dette standpunktet er også tatt opp av FNs uavhengige ekspert på beskyttelse mot vold og diskriminering basert på seksuell legning og kjønnsidentitet. Han kom i 2020 med en rapport om såkalt konverteringsterapi (<https://undocs.org/A/HRC/44/53>). I denne rapporten fremmer han et krav om et globalt forbud mot såkalt konverteringsterapi, da denne praksisen er iboende nedverdiggende og diskriminerende. FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) og FNs barnekomite har støttet et forbud. OHCHR har videre slått fast at såkalt konverteringsterapi er uvitenskapelig, ineffektivt og må anses som tortur.

NHF mener at det er essensielt at det blir tatt høyde for den sammensatte diskrimineringen funksjonsvarierte møter. Det å være funksjonsvarierte og tilhøre LHBTQIA+ gruppen, skaper noen særegne utfordringer. Vi mener derfor at arbeidet med forbudet mot såkalt konverteringsterapi også tar utgangspunkt i funksjonshemmede konvensjonen (CRPD). Her

er spesielt artikkel 5. punkt 2. viktig: *“Partene skal forby enhver form for diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne og sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne lik og effektiv rettslig beskyttelse mot diskriminering, uansett grunn.”* CRPD-komiteens generelle kommentar (GC) nummer 6, punkt 19. utdyper denne artikkelen ytterligere. Dette punktet i GC legger spesielt vekt på interseksjonell diskriminering. Interseksjonell diskriminering oppstår når funksjonsvarierte opplever diskriminering med bakgrunn i funksjonsvariasjonen i kombinasjon med andre diskrimineringsgrunnlag som for eksempel seksuell orientering, kjønnsidentitet, etnisitet, språk, religion, alder og/eller andre diskrimineringsgrunnlag. Interseksjonell diskriminering refererer derfor til situasjoner hvor diskrimineringsgrunnlagene påvirker hverandre, og grunnlagene ikke lenger kan ses på individuelt. Dette fører til at funksjonsvarierte som tilhører flere minoritetsgrupper opplever unike ulemper, forskjellsbehandling og diskriminering.

Vi Skeivt utvalg NHF kjenner til en rekke historier av funksjonsvarierte LHBTQIA+ personer som har blitt utsatt for en sammenblanding av såkalt konverteringsterapi og påtvunget helbredelse. Under får du historien til «Inez»:

“Jeg var bare 18 år jeg hadde begynt å merke at jeg var svakere uten at jeg visste hvorfor, jeg var mye redd. Siden jeg var 15 hadde jeg visst at jeg likte jenter. I menigheten fikk jeg fort beskjed om at sykdommen jeg følte var guds straff for mine homofile tanker. Jeg ble rådet til å be om å bli frisk fra mine synder. Jeg ble svakere, og legene diagnostiserte meg med en progressiv sykdom. Jeg forlovet meg med en mann og menigheten var fornøyd. hver onsdag ble jeg utsatt for å måtte fortelle alle mine syndige tanker og be om helbredelse. jeg ble sykere og hadde det veldig vanskelig psykisk. Menigheten tvang meg til å delta på utrettelige møter for å skulle bli frisk fra de homoseksuelle tankene mine, jeg fikk beskjed om at om jeg ikke ville være velkommen i menigheten om jeg ikke gjennomføre helbredelsen. menigheten var som familien min og de eneste vennene mine. det føles helt umulig, jeg ble sykere og fikk en større funksjonsvariasjon trengte rullestol. dette tok menigheten som et bevis på at jeg ikke fulgt konverteringen og gjorde jobben min. Gud straffet meg for mine homoseksuelle tanker var deres forklaring.”

Historien til Inez synliggjør hvorfor det er viktig at et forbud mot såkalt konverteringsterapi også inneholder søkelys på at funksjonsvarierte kan oppleve dette, samt at såkalt konverteringsterapien også kan inneholde hatefulle ytringer mot funksjonsvariasjon og sykdom.

Funksjonsvarierte i Norge opplever i dag utstrakt diskriminering, som ofte er dette et resultat av at funksjonsvariasjonen blir sett på som et medisinsk problem og ikke en likestillingsutfordring. Det er blitt grundig dokumentert av ulike FN-organ, LDO, NHF, FFO, Unge funksjonshemmede, ULOBA mfl. at funksjonsvarierte har dårligere levekår og opplever diskriminering på alle samfunnsområder. NHF mener at dette fører til at funksjonsvarierte er i en dobbelt sårbar posisjon og at det er store interseksjonelle utfordringer knyttet til såkalt konverteringsterapi. Vi mener en av de største risikofaktorene er at funksjonsvarierte er institusjonalisert gjennom samlokaliserte boliger, helse- og omsorgstjenestene vi mottar og andre tjenester. Dette fører til at mange mennesker uttrykker en mening om våre liv, og at vi i utgangspunktet har utfordringer knyttet til å leve i tråd med våre LHBTQIA+-identiteter. Funksjonsvarierte opplever i dag at trossamfunn ønsker å helbrede oss grunnet

funksjonsvariasjonen. De av som bryter med normene for kjønn og seksualitet vil da stå i en posisjon hvor de blir utsatt for helbredelse og såkalt konverteringsterapi samtidig. Skeivt nettverk i NHF har fått tilbakemeldinger fra medlemmer om at de har blitt oppfordret til å oppsøke trossamfunn og andre religiøse praksiser for å bli helbredet og samtidig motta såkalt konverteringsterapi. Disse oppfordringene har kommet fra familiemedlemmer, venner, bekjente, personer i helse- og omsorgstjenestene og fremmede.

NHF mener derfor at det ikke skal være tillat med såkalt konverteringsterapi, at forbudet mot såkalt konverteringsterapi gjelder uavhengig av alder og at det tas høyde for at personer som tilhører flere minoritetsgrupper kan oppleve økt press og sammensatt diskriminering. Funksjonsvarierte er ikke en homogen gruppe og kan ha mange ulike identiteter.

NHF mener at funksjonsvarierte allerede er i en sårbar posisjon, grunnet den diskrimineringen vi opplever i samfunnet og det nye lovverket må ta høyde for dette. Vi mener at det er viktig at en menneskerettslig forståelse legges til grunn og at funksjonsvariertes menneskerettigheter i tråd med CRPD blir oppfylt.

NHF mener at det må opprettes en nasjonal hjelpetjeneste og varslingstjeneste for personer som opplever å bli utsatt for såkalt konverteringsterapi for å sikre tilstrekkelig bistand. Samt at også krisesentrenes mandat må inkluderes å beskytte personer som utsettes for konverteringsterapi.

Med vennlig hilsen

Norges Handikapforbund

Tove Linnea Brandvik
Forbundsleder

Ingrid Thunem
Leder for skeivt nettverk